

Nepriklausomybės siekiai Kauno "Saulės" gimnazijoje

Buvusio Kauno VIII gimnazijos 1941–1944 m. moksleivio, kario savanorio Jono VENCKEVIČIAUS sutrumpintas pranešimas, skaitytas "Saulės" švietimo draugijos šimtmečio konferencijoje

Kauno "Saulės" gimnazijos moksleiviai, peržengę jos slenkstį Antrojo pasaulinio karo sumaišyje, dar šiandien mena tragiškiausius Lietuvos istorijoje metus.

Geriausias pavyzdys, kaip karo sumaišyje privalėjo elgtis mūsų moksleiviai, rodė tvirtą mokytojų nuostatą – aneksijos sąlygomis toliau testi auklėjimą ta pačia lietuviybės ir krikščionybės dvasia. Mūsų pedagogai pirmieji išmokė pažinti tiesą, įveikti bologi ir buvo didžiausi autoritetai mūsų akysse. Tačiau 1940 metais sovietų įvykdyma klastinga Lietuvos aneksija nutekė sėkmigą pedagogų kūrybinę veiklą, palaidojo jų rankomis iškrovotą ir 22 metus puoselėtą nepriklausomybę, išblaškė juos į tolimiausias šalis.

Jau pirmasis bolševikmetis irodė tautinės mokyklos galiai – jos suoluose tebuvo subran-

dinta vos viena Lietuvos intelligentijos karta. Tačiau ji netruko suvokti pražūtingus okupacijos padarinijus mūsų valsstybingumui. Valstybės vadų paliki atėjūnų savivalei jaujieji inteligenčiai pirmieji suskato pasipriešinti agresoriui.

Juk ne generolai ir ministrai, o leitenantai ir jaunuoliai pirimi pakėlė ginklą.

Mokytojų pavyzdžiu sekėme ir mes, keturiolikmečiai, ištikimi skauto priesakai. Niekas iš mūsų nestojome į pionierius, bet lemiamu mo-

mentu žinojome, kur nukreipti ginklą sprunkant atėjūnui į Rytus... Dėl to kasdien laukta vokiečių–rusų karo pradžia 1941 m. birželio 22 dieną lietuvių buvo sutikta itin džiaugsmingai, kaip išsigelbėjimas nuo pražūtingų areštų, antros trėmimų bangos ir nuo savų kolaborantų "dūrio nugaron".

Kadangi LAF (Lietuvių aktyvistų fronto) vadas plk. Kazys Škirpa Berlyne buvo gestapininkų suimtas, Antrosios Lietuvos respublikos laikinajai vyriausybei Kaune pirminkavo mokytojas Juozas Ambrazevičius. Švietimo viceministru paskirtas Juozas Rainys vėliau vadovavo mūsų gimnazijai. Laimėtos kovos simbolis – Lietuvos laikinoji vyriausybė, vieningai remia ma sukilusių tautiečių, gyvavo vos šešias savaites.

(Bus daugiau)

Karolis savanoris Jonas Venckevičius – Anbo prie bendržiugų stendo "Saulės" gimnazijoje

Numeryje skaitykite:

2 TS pasirinko kairiųjų Vyriausybę be "darbiečių" ir pasiskelbė opozicine frakcija

5 Knyga "Ukmergės krašto laisvės kovų keliais" – paminklas Didžiosios Kovos apygardos Laisvės kovotojams

6 Prieš 65 metus Maigų miške buvo nužudytas Viešnių parapijos kanauninkas Jonas Navickas

Rugpjūčio 5 d. Ariogaloje, Dubysos slenyje, įvyks Lietuvos tremtinį, politinių kalinių ir Laisvės kovos dalyvių saskrydis "Su Lietuva širdy".

Tautos sukilimas

Neseniai Lietuva paminėjo masinio trėmimo sukaktį – balsuoj 1941-ųjų birželį. Minėjome ir vėlesnius birželio įvykius – mūsų tautos sukilimo prieš sovietinę vergovę 65-ąsias metines. Lietuva savo istorijos plotmėje prieš rusiškajį imperializmą, norėjusi ištinti iš žemėlapio net Lietuvos vardą, pergyveno keletą sukilimų. Paskutinysis – 1941 metų sukilimas – yra mums artimiausias su dar gyvuojio liudininkų būreliu. Poetas Pranas Genys savo eileraštyje "Lietuvai" rašė: "O prisikelk iš krauso klanų, Lietuva, – Iš kruvinos vergijos ir kančių! O prisikelk nauja, šviesi, išlikusi gyva, / Iš priespaudos ir ašarų karčių!"

Šios eilutės apibūdina sukilimo prasmę. Sukilimo, nuplovusio 1940 m. birželio gėdą, parodžiusio pasauliui Lietuvos gyvybingumą, jos nesusitaikymą su sovietų okupacija ir vergove. Prisimintina, kad šiame sukilime dalyvavo daug jaunimo – lietuviškos tautinės mokyklos bei ateitininkijos, Šaulių organizacijos išugdyti Lietuvos patriotai. Kaip rodo statistiniai duomenys daugelio sukilėlių amžius

nevirsijo 30 metų. Tai vyresniųjuklasių mokiniai, studenai, darbininkai, ūkininkai, įvairių specialybų aukštujų mokyklų absolventai, mokslo žmonės. Jų visų širdyse degė nesavanaudiško idealizmo ugnis – kova dėl Lietuvos laisvės. Niekas tada negalvojo apie jokius postus, sukilėliai savo pasiaukojimu ir kraujo kaina brėžė laisvos Lietuvos kontūrus, liudijo Lietuvą. Garbė tuometinei Lietuvos mokyklai, išugdžiusių tokius žmones. Ji turėtų būti gyvu mokytojo bei istorijos pavyzdžiu ir šiuolaikinei mokyklai auklėjant jaunimą ne kosmopolitine, o kilnaus patriotizmo dvasia.

Pasirengimas sukilimui

Rengiant sukilimą, buvo sudaryti du štabai – vienas Kaune, kitas Vilniuje. Lietuvos aktyvistų fronto Vilniaus ir Kauno štabai patvirtino dar pogrindyme – 1941 m. balandžio 22 d. sudarytą Lietuvos laikiną vyriausybę, kurią vėliau dėl susidariusių objektyvių aplinkybių teko koreguoti.

(keliamas į 4 psl.)

Vyriausybėje – du prasti dalykai ir vienas neblogas

Neblogai, kad Vyriausybėje nėra Darbo partijos ir liberaldemokratų atstovų.

Prasti dalykai – Vyriausybės komanda ir programa, kuri yra paprasčiausia A. M. Brazauskos Vyriausybės programos kopija. Abu atvejai – socialdemokratams įprasto ir įgimto abejingumo esminiams politikos principams pasekmė, kai akivaizdžiai demonstruoja, kad svarbiausia yra "valdžia ir kėdės", o su kuo esi valdžioje, kas yra tavo partneriai, kas yra jų deleguoti ministrų ir dėl kokius lankesi valdžioje, yra daug mažiau svarbu.

Nuo pat pradžių, kai tik pradėjo aiškėti būsimos Vyriausybės kontūrai, aiškinome, kas, mūsų manymu, yra negerai. Pavyzdžiu, kaip vi suomenė turėtų vertinti naujo sveikatos apsaugos ministro kandidatūrą, iki šiol pagarsėjusių vadovavimui skandalinėjai Marijampolės ligoninei. Kas dar turėtų įvykti Lietuvos ligoninėje, kad jos vadovas negalėtų pretenduoti į ministro kėdę, jeigu naujagimių dyvukų apdeginimas ligoninėje

tokiam karjeros posūkiui nėra kliūtis? Ką dar turėtų padaryti šalies finansų ministras, nei sužlugdyti šalies finansų politikos svarbiausią strateginių tikslų – įsijungimą į euro zoną, kad jo iš naujo nebeskirtų finansų ministru?

Lygiai taip pat privalome klausti, ar tik Tėvynės sajungai turi būti neramu, kad Vyriausybė liks dirbtai žemės ūkio ministrė, apie kurį žinomas Rusijos politikos apžvalgininkas radio laidje teigė, kad dalyvaudama paskutiniuose Prezidento rinkimuoseji lankesi Kremliaje ir praše savo kandidatūrai paramos. Į daugkartinių mūsų raginimą viešai paaiškinti ar paneigtis tokia informacija kol kas nesulaikėme jokios reakcijos. Ką dar labiau šokiruojančio apie Lietuvos politikus turėtų paskelbti Rusijos žiniasklaida, kad būtų kreipiamas dėmesys juos skiriant ministrais?

Nėra kaip atsakyti ir į klaušimą, kodėl "abonentinė" partijai Vyriausybėje reikia suteikti atsakomybę už teisėsaugą. Ar manoma, kad tai di-

dins žmonių pasitikėjimą teisėsauga ir teisingumu Lietuvoje?

Šiame fone kaip smulkmena iškyla paprastas klausimas – ar partijų kaitaliojimas taip pat yra privalumas, norint tapti ministru. Kiek suprantame, ministrė V. Blinkevičiūtė yra tarsi pavyzdys kitiems politikams, kaip jie turėtų elgtis norėdami tapti ministrais.

Susidaro įspūdis, kad valdant socialdemokratams kriterijai, reikalavimai atskiriems ministrams darosi vis žemesni. Reikia pasakyti, kad atsakomybės stoka formuojant Vyriausybę vėliau virsta Vyriausybė be atsakomybės. Iš kitos pusės yra akivaizdu, kad moralis politika prasideda nuo aukštus moralės ir profesionalumo standartus atitinkančios Vyriausybės sudarymo. Galime konstatuoti, kad ši Vyriausybė pagal tokius standartus yra geresnė nei buvusi su Darbo partijos ministrais, bet tikrai yra toli iki tokų standartų, kurie galėtų sugražinti žmonių pasitikėjimą valdžiai.

Andrius KUBILIUS

Kviečiame!

Rugpjūčio 5 d. Ariogaloje, Dubysos slėnyje, įvyks Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis "Su Lietuva širdy".

Programa:

12 val. Ariogalo parapijos bažnyčioje šv. Mišias už Tėvynę aukos J.E. Arkivyskupas Metropolitas Sigitas Tamkevičius.

13 val. eisena į Dubysos slėnį.

14 val. šventė Dubysos slėnyje. Sveikinimo žodžius tars LR Prezidentas Valdas Adamkus, Europos Parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis, LR Seimo narys dr. Povilas Jakučionis, LPKTS pirminkas Antanas Lukša, Lietuvos jaunimo organizacijų nariai, grįžę iš ekspedicijos "Misijs Sibiras".

Koncertuos LPKTS jungtinis chorai, Veronika Poviličienė, Ovidijus Vyšniauskas, Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų orkestras, kaimo kapelos. Lietuvos karinių oro pajėgų (esant palankioms oro sąlygom), senovės baltų karybos klubo "Kovarniai" pasirodymas.

19.30 val. diskoteka.

Norintieji važiuoti į rugpjūčio 5 d. Ariogaloje įvyksiantį sąskrydį, kviečiami registruotis LPKTS Radviliškio filialo būstinėje, Maironio g. 29, ketvirtadieniais 10–14 val., arba tel. (8 422) 57 161, 52 575, 54 621.

* * *

Iki rugpjūčio 1 d. LPKTS Klaipėdos sk. būstinėje, Liepų g. 3, antradieniais ir ketvirtadieniais 14–17 val. registruojami norintieji vykti į Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydį "Su Lietuva širdy", kuris įvyks rugpjūčio 5 d. Ariogaloje. Teirautis tel. (8 46) 493 476.

* * *

Iki rugpjūčio 1 d. LPKTS Kauno sk. būstinėje, Laisvės al. 39, darbo dienomis 11–16 val. registruojami norintieji vykti į Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydį "Su Lietuva širdy", kuris įvyks rugpjūčio 5 d. Ariogaloje. Teirautis tel. (8 37) 323 197.

Žinios iš Seimo

TS pasirinko kairiujų Vyriausybę be "darbiečių"

Liepos 18 d. Seimui svarstant centro kairiujų suformuotos mažumos Vyriausybės programą, o pozicinė Tėvynės sajunga pasirinko Gedimino Kirkilo vadovaujamą Vyriausybę vietoj kitos, labai nenorimos perspektyvos – Vyriausybės, kurioje dirbtų ir Darbo partija. Mat jau ilgiau nei pusantro mėnesio Lietuva neturėjo nuolatinės Vyriausybės.

Antradienį Seime Tėvynės sajungai teko greitai ir ryžtingai priiminti gana sunkius sprendimus. Nors tiek Tėvynės sajungos pirmininkas Andrius Kubilius, tiek TS frakcijos Seime seniūnė Irena Degutienė pareiškė nepasitenkinimą ir dėl Ministru kabineto sudėties, ir dėl šios Vyriausybės programos, bet, paaiškėjus, kad social-liberalai neketina jos palaikyti ir ši Vyriausybė nebus patvirtinta, Tėvynės sajungos frakcija priėmė sprendimą, naudingiausią visai Lietuvai. Kad būtų patvirtinta 14-oji Vyriausybė prireikė TS frakcijos, kuri buvo nutarusi šiaime balsavime nedalyvauti ir taip netrukdyti sudaryti kairiujų Vyriausybę, pagalbos, mat buvo akivaizdu, kad trūks balsų tvirtinant Vyriausybės programą. Todėl TS frakcijos vadovybė, iškilus skubiam atvejui, priėmė minėtą sprendimą: už G.Kirkilo Vyriausybės programą balsavo trys TS frakcijos nariai: Vida Marija Čigriejienė, Arimantas Dumčius ir Ramūnas Garbaravičius. A. Kubilius tokį savo komandos žingsnį teisino esą geriau G.Kirkilo vadovaujama mažumos Vyriausybė šiandien, nei Darbo partijos Vyriausybė rytoj.

Trečiadienį TS frakcijos spaudos tarnyba išplatino šių parlamentarų balsavimo motyvus aiškinantį pranešimą, kuriame dar kartą tvirtinama: "Tėvynės sajungos frakcijos vadovybė, matydamas, kad gali būti realizuotas Darbo partijos siekis sutrukdyti Mažumos

Vyriausybės suformavimui ir pamenginti vėl jeiti į valdančiąją daugumą, nepriestaravo, kad atskiri frakcijos nariai balsuotų "už".

Taigi minėtų parlamentarų apsi-sprendimas nebuvo savavališkas, jie nenuižengė TS frakcijos bendrai pozicijai. O pati TS frakcijos vadovybė argumentavo esą pagal "Tėvynės sajungos frakcijos reglamentą, frakcijos vadovybė, iškilus skubiemis, ne-numatytiems atvejams turi teisę priimti sprendimus nekviečiant frakcijos posėdžio". Taigi už Vyriausybės programą balsavus 58 parlamentarams, prieš – 49, susilaikius 2, jai buvo pritarta, o vėliau čia pat prisiekė ir pradėjo eiti pareigas premjero G.Kirkilo vadovaujamas Ministru kabinetas ir 13 ministru.

Iš tiesų TS pozicija, išsakyta prieš įvykstant balsavimui už mažumos kairiujų Vyriausybę, kiek skyrėsi nuo vėlesnių šios frakcijos veiksmų. Liepos 18 d. ryte Tėvynės sajungos ir LSDP (socdemų) frakcijų seniūnai I.Degutienė ir J.Olekas pasiraše šių frakcijų susitarimo antrajį priedą "Dėl XIV Vyriausybės programos nuostatų ir Vyriausybės kabineto sudėties". Po šio pasirašymo I.Degutienė sakė esą Tėvynės sajunga nusivylusi programos turiniu ir išreiškė daug kritinių pastabų dėl programos bei dėl Ministru kabineto. Susitarimo priešminė Tėvynės sajungos nuostata įvardyta TS frakcijos pozicija dėl dalyvavimo balsavime už Vyriausybės programą: "Dėl viešuose pareiškimuose išdėstyti Vyriausybės programos ir Vyriausybės sudėties trūkumą Tėvynės sajungos frakcija nepritar Vyriausybės programai ir už ją nebaluos, tačiau, išlikdama opozicinė frakcija, sudaro galimybę Vyriausybės programą patvirtinti socialdemokratų ir jų koalicijos partnerių

balsais TS frakcijos nariams nedalyvaujant balsavime."

Taip pat susitarimo prieš socialdemokratų frakcija įsipareigojo per savo atstovus Vyriausybėje pasiekti, kad Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plane būtų įrašytos štai šios programos nuostatos: dėl draudimo dirbtui valstybės tarnyboje asmenims, nesugebantiems savo turto pagrįsti legaliomis pajamomis; dėl tarnybinių privilegių panaikinimo; dėl žinių ekonomikos plėtojimo, įgyvendinant prioritetines Nacionalines programas, tarp jų – konkrečių aukštųjų technologijų klasterių programą ir specialias programas – "Du Lietuvos universitetai – tarp Europos Top 100" bei jaunuų doktorantų ir profesorių, įgijusių išsilavinimą Vakaruose, sugrąžinimo į Lietuvą; dėl aiškaus įsipareigojimo į ES paramos projektų svarstyti pakwesti visuomenės atstovus; dėl ne mažesnės kaip 1/3 ES paramos skirstymo ne projektų konkuravimo, o regioniniu principu, siekiant sumažinti regionų atsilikimą nuo Vilniaus; dėl ne mažiau kaip 100 mokyklų renovavimo per metus; dėl naujos paramos šeimai politikos įgyvendinimo; dėl sveikatos finansavimo padidinimo.

Abi susitarusios frakcijos pažymėjo, kad dabar galiojančios Vyriausybės programos rengimo ir svarstymo teisinės nuostatos suteikia per mažai laiko programos rengimui ir neleidžia programos patobulinti atsižvelgus į svarstyto metu gautas pastabas. Todėl LSDP ir TS frakcijos sutarė inicijuoti įstatymų pataisas, sprendžiančias minėtą problemą. Taip pat frakcijos įgaliojo Seimo narius J.Razmą ir I.Šiaulienę iki rugsėjo 1 d. suderinti sutartų darbų įvykdymo grafiką ir surburti šiemis darbams įvykdyti reikalingas darbo grupes.

Tėvynės sajungos frakcija pasiskelbė opozicine

Kadangi Seime įvyko politinių jėgų persigrupavimas ir kai kurios valdančiosios daugumos partijos tapo opozicinėmis (social-liberalai, "darbiečiai"), o kai kurios opozicinės – valdančiosiomis (liberalai), Tėvynės sajungos frakcija liepos 18 d. paskelbė politinę deklaraciją, kuria iš esmės pasiskelbė esanti opozicijoje.

"Seimo Tėvynės sajungos frakcija, nepritardama 14-osios Vyriausybės programai, skelbiasi opozicinė frakcija", – rašoma deklaracijoje. Ji savo sprendimą motyvuoją tuo, kad Vyriausybės programa labai nedaug skirtasi nuo ankstesnės 13-osios Vyriausybės programos, joje trūksta konkrečių įsipareigojimų svarbiausiose vienuomenės gyvenimo srityse; Vyriausybės programe ne nera "Proveržio darbų" sąraše opozicijos siūlytos konkrečios priemonės kovos su korupcija, šeimos stiprinimo, archyvų atvėrimo, ES paramos skirstymo, švieti-

mo, sveikatos ir kitose srityse; atsainus valdančiosios koalicijos požiūrius į Vyriausybės programos rengimą ir tuo pačiu rodymas, kad svarbiau yra postų dalybos nei įsipareigojimai atlikti pažadėtus darbus.

Todėl TS frakcija yra įsitikinusi, kad kairiojo centro mažumos Vyriausybė, stokojanti vertybių pamatum, yra reikalaujanti principingos opozicinės parlamentinės priežiūros. Štai tokia opozicinė priežiūra TS frakcija ir žada G.Kirkilo Vyriausybėi. Atsižvelgiant į tai, kad šios Vyriausybės patvirtinimo procedūrose pati TS frakcija suvaidino tikrai nemenkų vaidmenį, jos žadama priežiūra turėtų keleti opai didesnė, mat ir TS frakcijai tėks dalis moralinės atsakomybės už G.Kirkilo vadovaujamą Vyriausybę.

Toje pačioje deklaracijoje Tėvynės sajungos frakcija tvirtina esanti įsitikinusi, kad "lietuvių tauta, turėdama labai geras galimybes europietiškai

valstybei kurti, yra verta stipresnės, ambicingesnės ir labiau strategiškai veikiančios Vyriausybės, o tai galima pasiekti įvykus pirmalaikiams Seimo rinkimams". Liepos 19 d. į Seimo Pirmininką V.Muntianą kreipėsi Seimo narys (buves opozicijos lyderis) A.Kubilius prašydamas įssiaiskinti, ar tuo metu, kai Seime susiklosčiusi nauja politinė padėtis bei Seimo daugumas ir mažumos sudėtis, jis galėtų būti laikomas Seimo opozicijos lyderiu. Taip pat A.Kubilius priminė Seimo Pirmininkui, kad, nepasant naujų politinio žaidimo sąlygų, ir dabar galioja opozicinių Liberalų sąjūdžio ir Tėvynės sajungos frakcijų 2005 m. lapkričio 16 d. susitarimas dėl opozicinių frakcijų koalicijos sudarymo. Mat Darbo frakcijai iškritus iš valdančių, ji taip pat, kaip gausiausia, gali apeliuoti į opozicinės statusą ir siūlyti savo opozicijos lyderi.

Ingrida VĒGELYTĖ

Valdybos posėdis

Liepos 15 d. LPKTS būstiniėje įvyko asociacijos Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos valdybos posėdis. Darbo ataskaitą perskaite LPKTS valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė.

Posėdžio metu pagrindinis dėmesys skirtas buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydžio "Su Lietuva širdy", įvykšančio rugpjūčio 5 d. Ariogaloje, rengimuisi. Valdybos narys P. Musteikis supažindino su Kauno apskrities viršininko įsakymu dėl organizacinio komiteto šventei rengti sudarymo. LPKTS buvo sudariusi darbo grupę: V. Briedienė, B. Kažemėkaitė, P. Musteikis, J. Marcinkevičienė E. Strončikas, J. Sakelis. "Šių metų saskrydis mums ypač svarbus, – sakė J. Marcinkevičienė, – nes minime pirmųjų trėmimų iš Lietuvos 65-metį". Valdyba aptarė saskrydžio scenarijaus projektą (aut. P. Venslovas), pateikė siūlymų ir racionalių sprendimo būdų.

Pasiūlyti LPKTS apskričių koordinatoriai. Kol kas kandidatūros aptartos preliminariai, pradėti formuoti LPKTS dalykiniai komitetai: Finansų, Socialinių, Jaunesnių kartos, Pasipriešinimo istorijos, Informacijos ir kiti. Jie dar bus tikslinami LPKTS tarybos posėdžiui, numatytyame rugsėjo 16 d.

TS PKTF pirmininkas, Seimo narys dr. P. Jakučionis kalbėjo spie Tribunolą komunitimo nusikaltimams įvertinti ir informavo, kad kongreso biuras siūlo konferencijas kasmet vienam surengti kelione šalyse. LPKTS atstovauti pasiūlyta komisija: P. Musteikis (vadovas), P. Jakučionis ir G. Uogintas (nariai). P. Jakučionis priminė, kad reikia skubiai parengti pagarbos ženklo partizanų motinoms projekta. Jis kvietė pamąstyti apie albumo, kuriame atispindėtų pastatyti memorialai ir paminklai žuvusiems partizanams, išleidimą.

LPKTS valdyba padėkojo LPKTS Marijampolės aps. koordinatoriui V. Raibikiui už žygio "Tauro apygardos partizanų takais", LPKTS Alytaus aps. koordinatorei J. Juodžbalienei – už dainų ir poezijos šventės "Leiskit į Tėvynę", V. Palujanskui, V. Jogminienei, D. Maciukevičienei – už Jaunesnių kartos šventės Kreivakiškyje, O. Tamošaitienei – už mokslinės konferencijos, skirtos 65-osioms trėmimo metinėms, organizavimą.

TS PKT frakcijos pirmininkas, Seimo narys dr. P. Jakučionis aptarė politines aktualijas. Frakcijos valdybos nariai svarstė organizacinius klausimus. TS PKTF tarybos posėdis numatytas rugsėjo 16 d.

"Tremtinio" inf.

Didžiųjų dienraščių redaktoriai, neblogai uždirbę, trina rankas. Mat Archangelsko suvirintojas parašė didžiulį laišką Lietuvos žmonėms ir savo "darbiečiams", kuriame į šuns dienas išdėjo Lietuvos valdžią ir teisėsaugą, nes šiomis institucijomis tūnantis tėvynėje V. Uspaskichas nepasitiki nė per nago juodymą. V. Uspaskichas pareikalavo, kad dėl jo aferų ir prieš "šmeižimo" jį apklaustų kitų valstybių teisėsaugininkai, dalyvaujant žiniasklaidos atstovams. Nežinoma, ar laišką paraše pats V. Uspaskichas, pasisamđes viešųjų specialistus iš rusiškųjų "almaksų", ar jam padėjo Maskvos Lubiankos "specai". Tokios galimybės atmesti negalima. Juk Lubiankoje puikiai žinoma, kokio mentaliteto elektoratas į Lietuvos Seimą išrinko šį rusų suvirintoją ir jo "darbiečius".

V. Uspaskichas laiške iškoneveikė savo geradarius: vaiko krikštamotę, rusų kunigaikštienę Kazimirą, buvusį Seimo pirmininką A. Paulauską, ku-

rių pastangomis atejo į valdžią. Tiesa, neužsipuolé bičiulio, buvusio premjero A. Brazauskos, su kuriuo dalijosi Lietuvos "gelbėtojų" laurais. Žinoma, kliuvo ir buvusiai oligarcho "dešiniajai rankai", "pilielininkai" ir Seimo pirmininkui Viktorui Muntianui, esą išdavusiam savo patroną.

Ir be laiško iš Rusijos, V. Uspaskicho sukurta uždaroji akcinė bendrovė, pavadinama Darbo partija, ēmė braškėti per visas siūles. Išstumdamas iš kėdės netgi paaukojo savo frakcijos pirmininkę, "auditorę" iš Ukmergės, Loretą Gražinienę. V. Uspaskichui pabėgus į tėvynę, "darbiečių" kasa pastebimai ištušėjo, nes visi potencialūs rėmėjai jau nebebuoda pinigų. Matyt, nebeplaukia pinigėliai ir iš Rusijos. Juk Maskvoje ne kvailiai sedi, o puikiai matantieji, kad "darbiečių" korta jau mušta, todėl reikia ieškoti kitų kozirų. O koziriai, be buvusių ko-

unistų, buvo trys – Viktoras, Rolandas ir Kazimira. Pirmieji du, atrodo, jau nurašyti, o Kazimira rengiasi dideliam žygui – naujosios koalicijos "politbiuro" posėdžiuose atsėsti premjerui G. Kirkilui iš dešinės, kaip nesenai šalia A. Brazauskos pūpsojo V. Uspaskichas.

Tačiau tai – ateities reikali. Visas "elitas" dabar užsiemės vieninteliu reikalu – kėdžiui ir postu dalybomis. Ministrų portfelius jau pasidalijo, tačiau dar liko apskričių viršininkų, jų pavaduotojų, Seimo komitetų pirmininkų kėdės. Dėl jų ir vyksta žūtbūtinė kova tarp partnerių. Šiose grumtynėse kiek galėdami stengiasi ir "darbiečiai". Juk pats C. Juršėnas nedviprasmiškai užsiminė, jog "darbiečiai", jeigu gerai elgsis, nuskriausti nebus. Šie savo gerą elgesį jau demonstruoja – naujuoju "darbiečių" frakcijos Seime pirmininku tapęs Jonas Pinskius mušasi į krūtinę tei-

gdamas, kad su V. Uspaskicho, L. Graužinienės ir kitų partiečių aferomis neturės nieko bendra, niekada nesupainiojės privačių ir viešųjų interesų. Ir visai nesvarbu, kad jo žmona nesenai buvo pas skirta "darbiečių" veikėjo, ūkio ministro K. Daukšio patarėja. Bet, kaip jau įprasta, J. Pinskus aiškino, jog neturis nieko bendra su sutuoktinės reikalais. J. Pinskus ne vienas tokis. Juk ir naujasis premjeras G. Kirkilas niekuo dėtas, kad jo žentas Basalykas nukreipė upę sau reikalinga vaga...

Pagaliau Seimas priėmė net septynerius metus kurptą ir redaguotą Politikų elgesio kodeksą, kuriame prirašyta daugybė abstrakčių rekomendacijų, kaip turi elgtis tautos išrinktieji ir paskirtieji. Idomiausia, kad kodekse už politiko aferas numatyta vienintelė bausmė – viešas nuodėmių paskelbimas. Bet ir iki šiol visa žiniasklaida mirgėta marga tokį nuodėmių, o nomenklatura – ir senoji, ir naujoji, kaip buvo, taip ir liko "šventaja karve".

Susitikimas be rezultatų

kritikavo Vakarų valstybių politikus ir žiniasklaidą už Vakaruose keliamus Rusijos demokratizavimo klausimus, spaudos laisvės ir žmogaus teisių grubius pažeidimus, kuriuos esą daromas spaudimas Rusijai, koreguojant jos viadas ir užsienio politiką. Kremliaus vadovas be užuolankų svečiams pareiškė, kad Maskva atidžiai išklauso tokią nuomonę, bet sprendimus vienais klausimais priima pati. Kaip rusų literatūros klasiko Krylovo pasakėjo: "Katinas klauso, bet grietinė éda toliau". Tad demokratijos gynėjui JAV prezidentui Dž. Bušui neliko nieko kita, kaip konstatuoti: "Aš jau sakiau, kad Rusijoje egzistuoja rusiškojo stiliaus demokratija". Kitaip tariant, Dž. Bušas ir kiti G-8 susitikimo dalyviai V. Putiniui suteikė indulgenciją elgtis savo šalyje kaip išmano. Todėl ne atsitiktinai vienas iš vis dar egzistuojančios opozicijos lyderių, pasaulio šachmatų čempionas Haris Kasparovas pareiškė, kad septynių ekonomiškai galingiausių pasaulio valstybių vadovai, nedrįs kritikuoti V. Putino, tapo Kremliaus vadovo satelitais.

Negalima teigti, kad viskas Sankt Peterburge vyko pagal V. Putino ir jo kagėbistinės aplinkos sukurtą scenarijų. Kremliaus šeimininkui nepa-

vyko pasiekti, kad Rusija tapą Pasaulio prekybos organizacijos nare – tam prieštarauja Vašingtonas. Svarstydamas stalinistinės Šiaurės Korėjos ir Irano branduolines ambicijas Didžiojo aštuoneto vadovai bemaž sutarė, kad reikėtų imtis priemonių pažabotį Pchenjanu stalinių ir kairiųjų Irano mulų užmačias. Maskva šį kartą parodė gerą valią Jungtinės Tautų Saugumo Taryboje nevetavusi rezoliucijos, kurioje numatoma skirti sankcijas Šiaurės Korėjai, jei ji nesiliaus tėsti balistinių raketų bandymų. Tačiau dėl vėl įsiliepsnojančio Artimųjų Rytų konflikto G-8 lyderiai vieningai nesutarė. JAV prezidentas Dž. Bušas Izraelio atakas prieš Libane įsitvirtinusius "Hisbollah" (Dievo karių) teroristus ir jų bazes pavadino teisėtomis gynimosi priemonėmis. Tuo tarpu V. Putinas ir jo bičiulis Prancūzijos prezidentas Ž. Širakas teigė, kad Izraelis, pradėjės didelio masto karinę operaciją Libane, jau pernelyg įsisiautėjo ir ragino abi puses paskelbti ilgačlakes paliaubas. Tačiau kaip tai padaryti, nei V. Putinas, nei Ž. Širakas nepasakė. Ir negalėjo pasakyti, nes "Hisbollah" vadovai kone kasdien skelbia, kad jų pagrindinis tikslas – sunaikinti Izraelio

valstybę. Dž. Bušo nuomonę, kad Izraelis turi teisę gintis, palaikė ir Didžiosios Britanijos premjeras T. Bleiras.

Išreklamuotasis Didžiojo aštuoneto susitikimas Sankt Peterburge vargu ar turės didesnės įtakos pasaulio įvykiams. Nežiūrint į draugiškus tapšnojimus per petį ir bučinius, Vašingtono ir Maskvos pozicijos vis labiau skiriasi. Atgimstančios Kremliaus imperinės ambicijos liejasi per kraštus, todėl JAV ir Rusijos konfrontacija tolydžio didėja. Vos pasibaigus G-8 susitikimui, pas V. Putiną atvyko Venesuelos prezidentas Ugo Čavesas. Svečias paskelbė JAV didžiausiu ne tik Venesuelos, bet ir visos Pietų Amerikos priešu. Naujuoju Fideliu Castro vadinamas Ugo Čavesas atvyko į Maskvą ne tuščiomis rankomis. Jis nusprendė Maskvoje nusipirkti 24 kovinius lėktuvus SU-30, kurie pakės Venesuelos armijoje darbar naudojamus amerikietiškuosius F-16. Be to, Rusija Venesueloje jau pradėjo statyti garsiąją Kalašnikovo automatių gamyklą. Vien šis faktas rodo, kad Sankt Peterburge aukščiausiojo lygio susitikimas tebuvo skirtas Kremliaus šeimininko vidaus "vartojimui", o ne globalinių problemų sprendimui.

Jonas BALNIKAS

(atkelta iš 1 psl.)

Šiuo klausimu prisimenu savo pokalbių su buvusiu Laikiniosios vyriausybės pramonės ministru Adolfu Damušiu. Jis sakė: "Dvieju štabų sudarymas tuomet buvo reikalingas ir dėl to, kad vieną sovietams likvidavus – liktų kitas, nebūtų nuslopintas sukilių gyvybingumas." 1941 m. birželio 2 d. Vilniuje buvo suimtas vienas iš sukiliimo organizatoriu, Lietuvos laikinosios vyriausybės krašto apsaugos ministras Vytautas Bulvičius. NKVD areštavo ir grupę lietuvių karininkų, keturis Laikinosios vyriausybės ministrus.

Vytautas Bulvičius su kitais aktyvistais buvo sušaudyti sovietų karinio tribunolo nuosprendžiu. Kai sovietams pasiekė suimti Vilniaus sukilių vadovybę – sukilių vadovavimo funkcijos buvo atliekamos Kaune. Čia pagrindinis Lietuvos aktyvistų fronto štabas, vadovaujamas Leono Prapuolenio, buvo įsikūręs Priskelimo parapijos senelių prieglaudos ligoninėje, Aukštaičių gatvėje. Birželio 22 d. 5 val. Juozo Rudoko vadovaujamas sukilių būrys užėmė paštą. Sovietų kariuomenės pagasdinimui rusų kalba paskelbtas pranešimas, kad "vokiečių desantas užėmė Kauną". Sukilių sumanumu ir drąsa buvo išgelbėta ir Radijo stotis. Pulkininko Juozo Vėbras būrys užėmė Kauno radijo stotį. Pilypo Naručio žmonės – Radiofoną. Daktaras Adolfas Damušis, Leonas Prapuolenis ir Juozas Vėbrai parengė atsižaukimo į tautą Deklaracijos tekstą. 1941 m. birželio 23-iosios 9 val. per Lietuvos radiofoną LAF Vyriausiojo štabo vardu žodį tarė Leonas Prapuolenis. Visai Lietuvai paskelbta džiugi žinia: "Susidariusi Laikinoji vėl naujai atgimstančios Lietuvos vyriausybė šiuo metu skelbia atstatanti Lietuvą ir Nepriklausomą Lietuvos Valstybę. Žiauraus bolševikų teroro išankinta lietuvių tauta ryžiasi kurti savo ateiti tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais". Tai buvo ženklias visuotiniam Lietuvos sukiliui. Čia pat buvo paskelbtas Lietuvos laikinosios vyriausybės narių sąrašas, sugiedotas Lietuvos himnas. Visam pašauliui įvairiomis kalbomis per radiją buvo skelbiamas, kad Lietuva atkuria sovietų sulaužytą Nepriklausomybę, paneigdama mitą apie "savano-rišką įsijungimą" į Sovietų sąjungą. Kaip rašoma prisiminimuose, žmonės tai išgirdė verkė iš džiaugsmo, vienas kitą sveikino, prie pastatų buvo keliamos lietuviškos Trispalvės vėliavos, Karo muziejaus sodelyje pradėjo gausti Laisvės Varpas, prie Nežinomojo kareivio kapo susirinkusi minia meldėsi, giedojo giesmes, taučius himną.

Kovos ir aukos

Iširtingos kovos su raudonarmiečiais vyko Kauno senamiestyje – Marijampolės, Valančiaus, Birštono ir Daukšos gatvėse, Šančiuose, Aleksote. Sukilieliai norėjo išsaugoti nuo sovietų sprogdintojų gamyklos, svarbiausius administraciūs pastatus, įstaigas, tiltus. Deja, Žaliojo ir Aleksoto tiltą išgelbēti nepavyko. Ginant Aleksoto tiltą žuvo karininkas lakūnas Jonas Dženaitis. Puldami sukilielius iš užnugario Aleksoto tiltą sovietai susprogdino kartu su per jį žy-

Sniečkui. Pasitraukęs į Rytų Lietuvą jis ragino Jonavoje besibazuojančius sovietinius tankus grįžti į Kauną atlikti savo kruvino darbo. Tada sukilieliai kreipėsi pagalbos į vokiečių karių vadovybę. Vokiečių karių vadovybė atsiliepė į sukilielio prašymą ir subombardavo pakeliui į Kauną važiuojančių sovietinių tankų koloną.

Lietuvos sukilielio smūgį buvo skaudūs mūsų kraštą okupavusiai sovietų kariai. Pažymėtina, kad Lietuvos sukiliimo faktą birželio 23 dieną per radiją nenoromis pasau-

1941 m. birželio 23 d. Kaune susprogdintas Žaliasis tiltas

giuojančiais savo kariais. Ginant Petro Vileišio tiltą per Nerį didelę narsą parodė Juozas Savulionis, buvęs Vilniaus policijos nuovados viršininkas. Jis staigiu šuoliu sugebėjo nutraukti sprogdinimo laidus. Tai atlikęs žuvo pakirtas sovietinio kulkosvaidžio kulką. Tiltas buvo išgelbėtas. Birželio 24 d. sukilielio rankose praktiskai buvo visas Kaunas. Kauniečiai skaitė laikraščio "Laisvė" pirmajį numerį. Lietuva turėjo savo vyriausybę, buvo rengiamasi pirmajam posėdžiui.

Birželio 25 d. į jau išlaisvintą Kauną įžengė pirmasis reguliarus vokiečių kariuomenės dalinys. Anot generolo Stasio Raštikio prisiminimui, "Kaune ir jo apylinkėse buvo susiorganizavusios net 36 atskiro partizanų sukilielio grupės. Per... kovas su bolševikais vien Kaune ir jo apylinkėse žuvo apie 200 sukilielio lietuvių." Sukilieliai narsiai kovojo ir Vilniuje, Šiauliuse, Švenčionėliuose, Žemaitijos apylinkėse bei kitose Lietuvos vietose. Vilniaus sukilieliai birželio 23 d. popietę Gedimino pilies bokštė iškėlė Trispalvę, o kitos dienos ryta užėmė radijo stotį, per radiją skrido sukiliimo vadovybės Deklaracija, Lietuvos himnas.

Sukiliimo tikslas nutylėtas

Kaip pasakojama, šis visuotinas tautos pasipriešinimas buvo netikėtas Lietuvos kolaborantų vadui Antanui

liui pripažino buvęs sovietų užsienio reikalų komisaras V. Molotovas. Jis, pateikdamas žinią apie naujos krašto vyriausybės sudarymą, įtūžęs užsipuolė sukilielius apšaudžius raudonarmiečius. Lietuvių sukilielio narsą vėliau pripažino ir vokiečiai, nutylėdami patį sukiliimo tikslą – Lietuvos laisvės sieki.

Birželio 26 d. vyko žuvusių sukilielio laidotuvės. Lietuvos laikinosios vyriausybės vardu kalbėjo laikinai einantis ministro pirmininko pareigas švietimo ministras profesorius Juozas Ambrazevičius. Jis sakė: "Ne pirmą kartą šioje vietoje prasiveria duobės, kad priimtų kūnus tų, kurių kraujas reikalingas palaistytai tautos laisvę. .../ Tai rodo, kokia stipri tévynės meilė jau yra išaugusi jos vaikų širdyse, kad ištisi jų būriai – šimtai ir tūkstančiai – savo noru ryžosi nukirti, kad tik svetimiems nevergautų..."

Sukilielių auka

Šiandien šią sukilielių auką, kaip ir patį sukiliimą, kai kurios jėgos stengiasi visai neprisiminti arba net juodinti, sutapatinti su žydų tautos tragedija. Net Lietuvos Respublikos Seimas, paveiktas zurufulių vizantalių piktų balsų, susvyravo, atšaukęs jau priimtą įstatymą, pripažinusį tuometinės Laikinosios vyriausybės statusą. Ne geresnė padėtis ir kai kuriose miesto mokyklose, kuriose žydų žudymą tendencingai stengiamasi pri-

skirti Birželio sukilieliams, sukiliimo vadovybei arba tiesiog ignoruojamą sukiliimo turinys, jo tikslai. Laikinoji vyriausybė kiek galėdama stengési padėti žydams. Vyriausybės narys generolas Stasys Raštikis tuo klausimu net nulyko pas vokiečių karo komendantą generolą von Pohlą ir pareiškė, "kad Lietuvos vyriausybė ir lietuvių visuomenė labai susirūpinusi vokiečių akcija prieš žydus". Taip pat buvo kreiptasi ir į aukštesnę vokiečių valdžią, kad ji susstabdyt Kaune ir provincijoje tebevykstančią akciją prieš žydus. Siu klausimu rūpino si ir Lietuvos katalikų Bažnyčia, įvairose vokiečių įstaigose darydama žygius prieš žydų naikinimą. Lietuvos laikinoji vyriausybė stengési atnaujinti 1938 metų Konstitucijos veikimą, pasmerkdama 1940 metų sovietinę agresiją prieš Lietuvą. Tačiau mūsų kraštą užėmę vokiečiai vis labiau émė trukdyti vyriausybės darbui, kuri stengési suvienyti lietuvių politines jėgas, atstatyti kraštą. Pagaliau liepos 25 d. vokiečiai paskelbė civilinės valdžios įvedimą Baltijos valstybėse. Laikinosios vyriausybės tolimesnė veikla pasidarė neįmanoma. Rugpjūčio 5 dieną įvyko paskutinis Lietuvos laikinosios vyriausybės posėdis. Nors vyriausybė gyvavo tik šešias savaites, bet jos veikla ir sukiliimas turėjo didelį poveikį demaskuojant sovietinę propagandą, atgaudant tautai savo pasitikėjimą.

100 tūkstančių sukilielio parodė Lietuvos gyvybingumą, Lietuvos interesų gynimą. Žurnalistas Bronys Raila apie tai rašė: "Sukiliimas buvo tiešiogiai nukreiptas prieš rusus, bet netiesiogiai jis kartu buvo nukreiptas ir prieš vokiečių interesus. Sukiliimas buvo grynių lietuviškas reikalas ir savo svarbiausiu uždaviniu turėjo tik lietuvių tautos išlaisvinimo ir nepriklausomos Lietuvos valstybės interesus". Galima dar pridurti, kad nuo jo prasidėjo visas tolimesnis Lietuvos rezistencinis judėjimas, partizaninės kovos prieš sovietinį okupantą.

Šiandien Lietuva gyva. Istorijos šiukšlynai nuėjo visi muravjovai, jekaterinos, leninai, h.teriai, stalinai, suslovai ir berijos su savo pragaištinga veikla, veidmainiškais mela gingais paminkliniais užrašais. Niekada Lietuva nebuvo Rusijos nuosavybė. Ir neleisiime plėstyti mūsų žemės – čia mūsų vienintelė pasaulyje Lietuva, čia ilsisi mūsų protėviai, 1918–1920 m. kovų kariai, 1941-ųjų birželio sukilieliai.

Zigmas TAMAKAUSKAS,
Lietuvos laisvės kovos sajūdžio štabo narys

Sveikiname

Buvusį ilgametį LPKTS Šiaulių skyriaus pirmininką Česlovą DIRKĘ 75 metų jubiliejaus proga. Linkime Dievo palaimos, sveikatos, kiek jėgos leis – vaisingai darbuoti Lietuvos labui.

LPKTS valdyba

* * *
Sveikiname Česlovą DIRKĘ 75-ojo gimtadienio proga.

Ne taip jau paprasta,
kai metai bėga,
jaust, kad sustabdyt jų
negali.

Daug atrasta, daug suprasta,
širdyn sudėta,
ir vis į priekį
neša upė nerami.

Dar daug gyvenimo dienų
Tau prieš akis,
dar daug laimingų
ir gražiausių metų.

Tebūna visada
jauna Tavo širdis,
nebijanti gyvenimo audros
verpetų.

Garbingo jubiliejaus proga linkim geros nuotaikos, stiprios sveikatos ir ilgiausių metų.

Sigita Janušauskiene,
Stasė Janušonienė,
Aniceta Grikšienė,
Jūratė Marcinkienė,
Vidmantas Palujanskas,
Julius Lukys

* * *
Sveikiname LPKTS Ignalinos filialo pirmininko pavauduotoją Bronią GUDĘNĄ 70-ojo gimtadienio proga. Linkime stiprios sveikatos, asmeninės laimės.

LPKTS Ignalinos filialo valdyba

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja
4,80 Lt, 3 mėn. -
14,40 Lt, 6 mėn. -
28,80 Lt, metams -
57,60 Lt. Vienas
"Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

Mūsų adresas:
"Tremtinis",
Laisvės al. 39, LT
44309 Kaunas, Lietuva.

**Nepamirškite
užsiprenume-
ruoti savo
laikraščio!**

2006 m. liepos 20 d.

TREMINTINYS

Nr. 28 (713)

5

To negalime pamiršti

Liepos 9 d. į Anykščių Šv. Mato bažnyčią rinkosi nemazas būrys žmonių. Jie atvyko iš Vilniaus, Panevėžio, Jonavos, Raguvo. Iškilmingumo sutiekė įnešamos vėliavos – tautinė, partizanų, Dariaus ir Girėnų šaulių kuopos, buvusių politinių kalinių ir tremtinų. Už žuvusius 1944–1946 m. Algimanto apyg. Kęstučio kuopos Sakalų būrio Katlérių kaimo partizanus šv. Mišias aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Monsinjoras pamokslo metu pabrėžė tų garbingų vyru nesavaudžiuką, garbingą pasiaukojimą, atiduodant už savo žemę ir tautą brangiausią turtą – gyvybę.

Paminklo pašventinimo metu

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Po šv. Mišių būrys anykštėnų ir atvykusių svečių pasuko į Šlavėnų kaimą, kur 2005 m. rudenį LPKTS Anykščių skyriaus nariai pastatė paminklinį kryžių 1944–1946 m. tose apylinkėse žuvusiams partizanams. Paminklą pašventino monsinjoras A. Svarinskas. Nuskambėjo LPKTS Anykščių skyriaus buvusių tremtinų ir politinių kalinių atliekama daina "Kritusiemis Lietuvos partizanams". Kalbėjo LLKS prezidiumo pirm. dim. plk. Jonas Čepėnas, Utenos aps. Anykščių Dariaus ir Girėno kuopos jaunieji šauliai atliko saliutą.

Renginyje kalbėjo prof. A. Voverienė, Anykščių rajono vicemeras S. Obeliavičius, Sakalų būryje partiza-

Reikia pasidžiaugti, kad Anykščių rajone nuo 2000 metų LPKTS Anykščių skyriaus narių pastangomis iškilo vienuolika paminklinių kryžių. Juos išdrožė buvęs tremtinys Bronius Tvarkūnas, statant darbavosi Vaclovas Milaitis, Povilas Radzevičius, Jonas Avilius Trumpa, Edmundas Urbonas, Albertas Paškevičius.

Už tai, kad neblėsta rezistencijos dienų atminimas esame dėkingi Anykščių r. savivaldybei, Anykščių Dariaus ir Girėno kuopos jauniesiems šauliams ir jų vadui Zenonui Mameniškiui. Įamžinant partizanų atminimą ir statant kryžių mums patarė ir padėjo atkurtos Algimanto apyg. vadas Jonas Kadžionis.

Prima PETRYLIENĖ

Susirinko Balchašo lagerių kankiniai

Liepos 15 d. susitikti į Kauną atvyko buvę Balchašo lagerių politiniai kaliniai iš Vilniaus, Anykščių, Šiaulių, Panevėžio, Radviliškio, Kauno. Išklausė šv. Mišias Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje, buvę politiniai kaliniai nuvyko į Petrašiūnų Kryžių kalnelį. Prie kryžiaus, pastatyto prieš 10 metų, negrūžusiesiems iš lagerių ir tremties atminti, padėjo gėlių, tylos minute pagerbė negrūžusiu likimo brolių ir sesių atminimą. Trumpą žodį susirinkusiesiems tarė buvę Balchašo lagerių politiniai kaliniai Rapolas Vasiliauskas ir Kazys Giedraitis. LPKTS būstines salėje buvo rodomas filmas apie kryžiaus pašventinimą. Žmonės dalijosi prisiminimais, daina, ilgai liejos susitikimo džiaugsmas.

Zenonas ŠIAUČIULIS

Balchašo dykumų lagerių kankiniai
Kryžių kalnelyje, Petrašiūnuose
Autoriaus nuotr.

navės Jonas Paulauskas. Prisiminės žuvusį tėvą ir broli Juozą pasakė: "Isipildė mano svajonė. Dabar ramus galiu numirti". Nuoširdžiai padėkojo visiems, stačiusiems paminklinį kryžių. Atvykę trumpo poilsio į Rimos Žukavičienės sodybą žmonės vaišinosi aukštaitiškomis vaišėmis. Už tai dėkingi Rimos Žukavičienės, Aldonas Petrovienės, Julijos Cešuvienės, Jono Paulausko ir buvusio partizano Edvardo Stalnionio šeimoms. Ilgai netilo partizaniškos dainos, žmonės linksminosi, dalijosi prisiminimais. Monsinjoras A. Svarinskas pasidžiaugė: "Kai mas gyvas, nes žmonės dainuoja".

Apie Didžiosios Kovos apygardos (toliau – DKA) partizanų kovas yra išleista bene mažiausiai literatūros, kitos faktinės medžiagos ir atsiminimų, lyginant su kitų Lietuvos sričių rezistencija. Tai atsitiko todėl, kad ši apygarda labiausiai nukentėjo nuo sovietų saugumo, NKVD, infiltravus į jos vadovybę sovietų agentus, kol 1950 m. pabaigoje buvo visiškai sunaikinta. Kaišiadorių, Širvintų, Trakų vietovėse organizuotas pasipriešinimas buvo palaužtas dar 1948 m. KGB agento J.A. Markulio- "Erelio" ir jo statytinio V. Pečiūroso- "Griežto" kontroliuojama apygarda tada prarado daugumą savo vadų, dešimtys jų ne sulaukė net iškreipto "trojukų" sprendimo, o buvo suimami, vežami į areštines ar KGB kaėjimų požemiuose sunaikinti. Dėl to apie apygardos kovas išliko nedaug dokumentų, saugumo baudžiamujų ar operatyvinių bylų.

1995 m. išleidau knygą apie DKA partizanus, pavadinę "Žalio Velnio takais". Jos pagrindu 1999 m. buvo išleista dvigubai didesnės apimties knyga "Didžioji Kova", gerokai papildyta naujais atsiminimais, dokumentais, rastais Lietuvos Ypatingojo archyvo bylose, liudininkų ir tų kovų dalyvių, panorusių išplėsti aprašytą Jono Mišiūno- Žalio Velnio apygardos partizanų kovų istoriją, prisiminimais. Rašydamas jas nedaug ką radau apie DKA "B" rinktinės kovas Lyduokių, Želvos, Šešuolių, Balninkų, Kurklių, Kovarsko ir kituose vidurio Lietuvos valsčiuose. 1999 m. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos leidykla išleido Kęstučio Kasparo monografiją "Lietuvos karas" apie pasipriešinimą Lietuvoje 1944 m. vasaros–1946 m. pavasario tarpsnių. Knygoje pateikta daug archyvinų duomenų, gili ano meto politinių ir istorinių įvykių analizė.

Neseniai susipažinau su kauniečiu docentu Kaziu Strazdu, kilusiu iš Balninkų krašto, kuris didelę dalį laisvalaikio skiria kraštotoriniam darbui, ieškodamas pasipriešinimo metų liudininkų, archyvinų dokumentų apie rezistencinę kovą į giminėje ir aplinkiniuose valsčiuose. Kazys Strazdas 2006 m. išleido įdomią, dokumentais ir prisiminimais paremtą knygą "Ukmergės krašto laisvės kovų keliais" bei pažintinį, gausiai iliustruotą leidinį "Partizanų muziejus Balninkuose". Šie leidinai – apie mažiau žinomą DKA "B" rinktinę, kuri po Žalio Velnio ir jo bendraminčių žūties sunaikinus "A" rinktinę" 1948 m. rugpjūčio 14 d. perėmė apygardos funkcijas. Iš jų daug sužinojau apie Balninkiečių Laisvės rinktinę, kuri 1945 m. pabagoje prisijungė prie Žalio Velnio partizanų junginio.

Knyga "Ukmergės krašto laisvės

Naujos knygos

Pagiriamas žodis Kaziui Strazdai

Kazys Strazdas

Ukmergės krašto
LAISVĖS KOVŲ
keliais

"kovų keliais" yra gausiai iliustruota, susisteminta ir tarnaus geru pagalbininku ne tik istorikams, mokytojams, bet ir kiekvienam, norinčiam daugiau sužinoti apie Tėvynės kančių kelius, kuriais ją vedė okupantai. Knygoje naudota ne tik iš kitų šaltinių surinkta medžiaga, bet ir liudytojų prisiminimai, pateiktos Balninkų, Kurklių, Želvos valsčiuose žuvusių kovotojų pardavės. Čia daug medžiagos apie partizanų vadus: Alfonsą Morkūną-Plieną, Juozapą Šibailą-Dieduką, Aleksandą Skominą-Vienuolį, Kazį Ališauską-Spartaką, Vladą Ališauską-Puškiną, Juozą Petronį-Audrą, Kazį Puodžiūną-Titnagą, Stasi Markauską-Giliotą, Stasi Vencką-Kardą ir kitus.

Pagal archyvinius duomenis galima teigti, kad Didžiosios Kovos apygarda praėjo kelis organizavimo etapus ir vadinosi: iki 1944 m. liepos – Didžiosios Kovos būriu, iki 1945 m. sausio 10 d. – Didžiosios Kovos rinktine, iki 1945 m. vasario mėnesio vidurio – Lietuvos laisvės armijos Vilniaus apygardos 5 rajonu, iki 1945 m. gruodžio – Lietuvos laisvės armijos 5-osios apylinkės Didžiosios Kovos rinktine, vėliau – Lietuvos laisvės armijos Didžiosios Kovos apygarda arba tik DKA. Didžiosios Kovos junginiams vardą sugalvojo Žalias Velnias. 1950 m. lapkričio 25 d. Lietuvos laisvės kovų sąjungos Kalnų srities vado įsakymu DKA buvo likviduota, kaip neturinti tarp parvienių besipriešinančių kovotojų organizuotos kovos elementų.

Kazys Strazdas su žmona Javita Emilia Strazdiene prisidėjo ir prie partizanų muziejaus Balninkuose įsteigimo, todėl jo leidinys "Partizanų muziejus Balninkuose" bus tarsi paminklas žuvusiesiems.

Didelės pagarbos turi sulaukti žmonės, besirūpinantys mūsų Tėvynės istorijos išsaugojimu.

Stanisovas
ABROMAVIČIUS

"Mano tauta! Ką aš tau padariau?!"

Rašinys, respublikiniame konkurse "Lietuvos kovų už Laisvę bei netekčių istorija" įvertintas antraja vieta

Ramumu dvelkiantis Viešnių miestelis remiasi į Ventos alkūnė. Žingsniuoju siauromis gatvelėmis atgyja senojo miestelio dvasia. Minutė susimąstykime: tartum girdime praeitį. Ji čia pat. Šalia mūsų, aplink mus.

Miestelio centre į dangų išsiveržia aukštį Dievo namai. Tai Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, pašventinta didžiojo lietuvių tautos švietėjo vyskupo Motiejaus Valančiaus. Joje amžiną meilę ir ištikimybę vienam kitam prisiekė rašytojas Balys Sruoga ir istorikė Vanda Daugirdaitė.

Bažnyčios šventoriuje negali nekrūptelėti nuo minčių – mūsų kojos žengia per netolimą istoriją. Šiauriniame šventoriaus pakraštyje, po klevais, ilsiši kunigai. Tai buvęs politinis kalnynas J.Ilskis (1907–1985), buvęs Kaišiadorių vyskupijos kapitulos kanauninkas, neišvengęs sovietinių kalėjimų, J.Meidus (1907–1983). Iš antkapinio paminklo į mus kreipiasi 1941 m. birželio 27 d. Maigų miške nuždytas ilgametis parapijos dvasinės ganytojas kanauninkas Jonas Navickas.

Vyresniosios kartos viešnių Stanislovo Kriauciūno, Edmundo Švažoto, Zofijos Aleksandravičiūtės-Navickienės atsiminimai – tai gyvoji mūsų tautos istorija.

1940 m. sovietų armija okupavo kraštą, naktimis buvo suiminėjami žmonės. Tragiškų įvykių kulminacija – 1941 metų birželio 14-oji.

Birželio 13-osios naktį Viešnių geležinkelio stotyje buvo pastebėti įtartini vagonai. Edmundo Švažoteigimu, jų galėjo būti apie dešimt. Kaimo ūkininkai nenutokė, kam jie skirti. Birželio 14-oji – inteligenčios šermenys. Per Viešnius nusirito žinia, kad suimta ir į vagonus sugrūsta grupė mokytojų. Geležinkelio stoties link dardėjo sunkvežimiai su išsigandusiais, iš siaubo žado netekusiais žmonėmis. Viename jų – Santeklių dvaro savininkė O.Bagnickaitė, kurios audiniai puošė Lietuvos ambasadą užsienyje. Neaplenkė lemtis Pavirvytės dvarininkės Nagurskiėnės, Gomulicką iš Meižių, Kontrimų iš atokaus Birbiliškės kaimo ir kitų. Keletą dienų girdėjos iš gyvulių vagonų sklindančios aiamos, raudos, giesmės. Ap linkiniai gyventojai, rizikuodami ne tik įkalintujų, bet ir savo pačių gyvybe, nešejiems maisto, kibirus vandens. Kiek galėdami padėjo pasmerktiesiems, kol vagonai pajudėjo į Rytus, nusinešdami nelaimėlių raudas ir Lietuvos himno žodžius: "Lietuva, Tėvynė mūsų, / Tu didvyrių žeme..."

Birželio 22-ąją, sekmadienį,

prasidėjęs karas atnešė su maištis ir į Viešnius. Dau gelis tikėjosi: gal prasidėjęs karas leis Lietuvai atkurti ne priklausomybę. Miestelio jaunimas slapčia telkési į kovinius būrius. Aktyvas birželio 28-ąją planavo iškelti Trispalvę. Nesnaudė ir kolaborantai. Grupelė, susirinkusi pas Saracinską, sprendė, kaip susidoroti su kuni gais. Dievo tarnai buvo didžiausiai priesai: jie parapijiečius mokė mylėti Tėvynę Lietuvą, Dievą, savo artimą, aiskino Dešimties Dievo icasymu prasmę, kurių svarbiausias – "Nežudyk".

Piktadarių kėslus nugirdo dievobaimingoji Saračinskienė. Ji savo žmogiškąja pareigą atliko: rizikuodama gyvybe, perspėjo kunigus.

Bijodami represiją, iš miestelio pasitraukė nemažai mokytojų, kitų inteligenčių. Jaunieji Viešnių kunigai – gimnazijos kapelionas Pacevičius, vikarai – Bartkevičius, Arlauskas, kuni gas Paulauskas –

gelbėdamiesi nuo raudonojo teroro išsislapstė, o kanauninkas Jonas Navickas liko ištikimas Bažnyčiai, savo parapijiečiams. Dvasinis ganytojas nuo 1925-ųjų gyveno viešnių rūpesčiais ir džiaugsmais, laimino jų gyvenimą ir mirtį. Tai buvo apskaitės, plačios erudicijos žmogus, pas kurį užsukdavo iš didesnių miestų atvykę svečiai, aukštū bažnyčios hierarchai. Artimai kanauninkas bendravo su tauria ir darbšcia Biržiškų šeima, dvasininkais Daugirdais iš Bugių. Ypač artima draugystė kunigų siejo su vaistininku J.Aleksandravičiumi. Nė viena šeimos šventė ar svarbesnis įvykis neapsieidavo be jo: kanauninkas, sutuokęs vaistininką su našle Z.Kontrimiene, ta po jų dukters Zofijos krikštati viu, kasmet ateidavo šventinti Aleksandravičių velykinį stalą, guosdavo nelaimėse ir ligose. Tad tragiškomis mūsų tautai dienomis jie neapleido vienas kito.

Vaistininkas žinojo, kad klebonas labai atsargus, nesi kišantis į politiką, nors so vietinė spauda jį šmeižė bažnyčioje slėpus ginklus. Esą iš bažnyčios bokšto buvo šaudoma į besitrukiančią sovietų kariuomenę ir sovietinius aktyvistus.

Atėjo baisioji 1941 m. birželio 27-oji. Miestelis kaip iš miręs. Apie 10 valandą ryto į

miestelio gyventojų namus išsiveržė ginkluoti sovietų tal kininkai. Jie įsakė uždaryti langines, uždangstytį langus, nekišti nosies į gatvę. Jei įsakymo neklausys – be perspėjimo šaus.

Per daržus pas kunią atbėgo kaimynas D.Stonkus per spėti, kad miestelyje, jausda-

rienę, miestelio varpininkę, todėl iš varpinės stebėjo, kaip keturi jo pažystami vidurdienių advokatų Barakauską ir kunią Joną Navicką, įrempę šautuvus į nugara, varēsi gatvele į tuometinį miestelio milicijos stabą. Abu senukai éjo bau gai, nesižvalgydami, lyg nuausdami savo lemties valan dą. Suimtuosius nuvedé pas sovietų karininką, kuris turėjė juos oficialiai areštuoti ir perduoti karo lauko teismui. Tačiau karininkas, pasikalbėjės su suimtaisiais, ne įžvelgė jų kaltės bei pagrindo areštui ir nuspren dė paleisti. "Uolieji" viešniškiai, kurių pavardes kaip prakeiksmą mini liudytojai, nuspren dė patys nuteisti suimtuosius. Savo aukas, paragindami šautuvų bužemis, išsivarė per Naujakurius, toliau keliu, eina nčiu per Pluogų kaimą, Maigų miško link.

Tarp tų liūdną eiseną mačiusiųjų buvo ir Perminas. Jis pasakojo, kad dvasios ganytojas éjęs melsdamasis. Advokato Barakauskų širdis neišlaikė: jis sukniubo griovye. Kanauninkas ne

suriko: priklaupė šalia mirštančio likimo draugo, sukalbėjo maldą. Sargybiniai, degdami neapykanta, piktai ragino jį negaišinti laiko. Jonas Navickas savo kalvarijų kelią į Maigų mišką nuéjo vienas su budeliais.

Bekraštis laiko vandenynas nusinešė užmarštin daug buvusių svarbių gyvenimo įvykių, tačiau tai, ką matė E.Stonciūtė-Baranauskienė, tada 14 metų mergaitė, giliai įsirožė širdin. Rinkdama žodžius, aštuoniasdešimtmė dalijosi su mumis prisiminimais: "Tévai jauté, kad Viešniuose gali būti susišaudymas, todėl likti buvo pavojinga. Jie pasitraukė arčiau Maigų miško ir prisiglaudė pas Stončius, mano senelius. Birželio 27-osios pavakarys buvo nuostabiai gražus. Ūkininkų suvešėjė juodžaliai rugiai bangavo tarsi jūra. Maigų miškas vos alsavo nuo vasaros karščio. Mes daržę, esančiame prie kelio, vedančio į mišką, sodinome burokus. Matéme, kaip ke liuku nuo Viešnių du ginkluoti vyrai varēsi kanauninką J.Navicką. Vienas iš ginkluotųjų mums riktelėjo nežiopsoti ir rankos mostu parodė, kad dingtume iš lauko. Aišku, vi si išsigandome ir pasislėpēme namuose. Stengėmės rasti vietelę, iš kur galėtume sekti įvykius. Matéme, kai priéjo kryž

kelę, matyt, kanauninkas paklausė, kuriuo keliu pasukti, nes vienas iš ginkluotųjų parodė į dešinę. Netrukus mus išgąsdino šūvių papliūpa. Po keletos minučių iš miško žmogžudžiai išėjo. Matyt, atėjė tokį ilgą kelią ir atlikę juodą darbą, jautėsi labai pavarge, nes užsuko pas Žylę atsigaivinti šaltu šulinio vandeniu. Kiek lengviau pasijutome, kai jie nutolo nuo kaimo. Domininkas Stončius, mano dėdė, nubėgo į mišką pasmalsauti, kas įvyko. Grįžęs pranešé, jog nuzudytas kanauninkas. Mes susijaudinę išskubėjome į nelaimės vietą. Tik išsukę iš keliuko jauname eglynėlyje, samano, pamatėme suknibusi nužudytaį. Pluogų kaimo gyventojai Stončiai, Perminai, Žylės, pas juos prisiglaudusi Beišinų šeima suprato, kad karo ir valdžių kaitos sankryžoje nebešvietė žmogiškoji meilė, o tarpo neapykanta ir žiaurumas", – atsiduso senolė.

Kas žino, ar viešniškiai, kuriuos kanauninkas gal ne kartą buvo laiminės Dievo vardu, nukreipé į jį ginklą kerstantadi ar sotindami sa vo žiaurią prigimtį. Iš žaidžiaišku, kad vienas iš budelių nusitaikę šovė kanauninkui tiesiai į širdį. Kas bepasakys, ar kunigas, keldamas ranką paskutinei žegnonei, meldė Dievą atleisti nusidėjėliams, ar klausė savęs: "Mano tauta! Ką aš tau padariau?!"

Kanauninko kraujas nenu malšino kraugeriu godulio turtui. Užsukę į kunigo namus, ji terorizavo dukterę į ir sei mininkę, reikalaudami nužudytojo brangenybių. Vienas iš jų nesijaudino "pasipuošęs" nužudytojo lietpalčiu bei batais. S.Kriauciūno ir kitų mačiusių teigimu, jie sėdo į gaisrininkų mašiną, net neat sigrėždamis išdūmė į rytus: matyt, bijodami atpildo.

Nuo tragiškos žūties dienos praeitin nugrimzdo 65 metų. Dauguma šios tragedijos liudininkų atgulė Amžinojo poilsio. Pasikeitė žmonių kartos. Atėjo laikas, kai į paminklą sugrąžinti kadaise ištrinti šventi žodžiai: "Mano Tauta! Ką aš Tau padariau?". Jie – perspėjimas ateinančioms kartoms, kad kunigo kanauninko Jono Navicko nužudymas įvykdytas ne svetimą atėjūnų, o savųjų, parapijiečių, rankomis. Sukantis istorijos ratui, viešniškiai kaip maldą kartojā: "Dieve, apsaugok Tėvynę nuo nekalto kraujuojo praliejimo".

Ingrida RUDNICKAITĖ, Viešnių vid. mokyklos 10a kl. mokinė
Darbo vadovė mokyt. B.Ežerskienė

Kanauninkas J.Navickas (kairėje) su vyskupu Viešnių bažnyčios šventoriuje

Boleslovas Ankėnas

Nesenai gausus giminių, kaimynų ir pažįstamų būrys į paskutinę poilsio vietą atlydėjo mums visiems brangų ir artimų žmogų, Lietuvos partizaną, karį savanori Boleslovą Ankėnā, gimusį 1919 metais Kretuonų kaime, Rytuvoje.

Karai, okupacijos, pasipriešinimo kovos įrėžė daug gilių randų tuometinio jaunimo gyvenime. Boleslovo pragyventas laikotarpis buvo audringas ir neramus. Jis karštai mylėjo savo kraštą ir nenorėjo tartausti okupantams. Pasirinkimo nebuvo – Boleslovas išstojo į Vietinę rinktinę. Apsiginklavę surastais ginklais ir Švenčionių poligone prisirinkę amunicijos, vietiniai jaunuoliai ruošėsi kovai. Deja, vokiečiams traukiantis, sovietų pajėgos priešintis buvo neįmanoma, todėl teko trauktis. Boleslovas papuolė į kapitono Švilpos partizanų būrių Utenos rajone, bet būrys išsilaikė trumpai. Jaunuolis,

nenorėdamas, kad jo artimieji būtų ištremti į Sibirą, rizikavo – išėjo į sovietų kariuomenę. Patekęs į 16 diviziją Boleslovas ieškojo galimybių pasitraukti. Didelio mūšio metu pasinaudojės proga 1944 metų šv. Kalėdų ryta pasiekė savo gimtuosius namus.

Tačiau jaunas žmogus be dokumentų rodyti vietinei valdžiai negalėjo. Boleslovas pasiėmė paslėptus ginklus ir patraukė į Labanoro giria, pas partizanus. Gavo Alksnio slapyvardį. Pasipriešinimui blėstant buvo išduotas ir pateko į okupanto rankas. Nuospredis buvo negailestingas: už ginkluotą pasipriešinimą dalyvaujant partizanų būryje – susaudyti. Vėliau buvo pakeistas 10 metų kalėjimo. Prasidėjo kelionės po Siaurės lagerius. Nežmoniškomis sąlygomis teko dirbtį sunkius miško darbus, Intoje kasti anglį, gyventi tol nuo artimųjų. Bet Dievas jį saugojo, ir 1956 metais, nors praradęs sveikata, Boleslovas grįžo į gimtasių vietas.

Skelbimai

Liepos 22 d. Klaipėdos r., Priekulėje, Klaipėdos g. 29, bus atidarytas Laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus. 12 val. šv. Mišios vidiniame muziejaus kiemelyje. 13 val. muziejaus atidarymas. 14 val. koncertuoja Gargždų buvusių tremtinių choras. 15 val. šventinė popietė.

Kviečiame dalyvauti buvusių politinius kalinius, tremtinius, partizanus, jų šeimas, prijaučiančiuosius ir visus, kuriems svarbi Lietuvos istorija. Tel. pasiteirauti: 8 620 38 238.

Rukų kaimo mokyklai – 85 metai

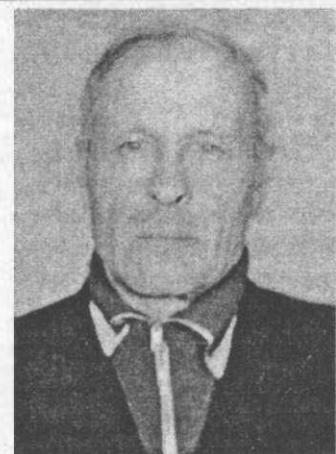
Rukų pradinės mokyklos moksleiviai apie 1930 m.

Kėdainių rajono pakraštyje, tarp Krakių ir Gudžiūnų, yra Rukų kaimas. 1921 m. Rukuose pradėjo veikti pradinė mokykla. Šiemet liepos 29 dieną minėsim mokyklos 85 metų jubiliejų. Šventė vyks prie gražaus Rukų ežero. Prisiminsime nerūpestingą vaikystę, nuostabią jaunystę. Pabendrausime su buvusiais mokytojais ir mokiniais, pergerbsime mirusiuosius.

10 val. šventės pradžia, svečių registracija Krakių

bažnyčios šventoriuje. 12 val. šv. Mišias už gyvuosius ir mirusiuosius aukos Krakių parapijos kunigas Žydrūnas Paulauskas. Po šv. Mišių pagerbsime Vlado Pabarčiaus kovos draugus, turgaus aikštėje uždegsime žvakučių. Vyksime į seniasias Krakių kapines. Pergerbsime baudžiauninko Kazimiero Vaizbūno-Benedikto Kamantauskio atminimą, aplankysime tremtinio, politinio kalinio, Laisvės kovų dalyvio Juozo Meškuočio pa-

Pro memoria

Reikėjo gyventi ir kurtis iš naujo. Vedé, užaugino keturis vaikus. Kuklus ir pačias žmogus dirbo ir gyveno savo žemėje, tarp savų žmonių ir tuo džiaugėsi. Dievas jam skyrė ilgą gyvenimą ir leido nuveikti daug prasmungų darbų.

Reiškiame gilią užuojuatą žmonai Brigitai, dukterims Mildai ir Irenai, sūnumus Romui ir Sigutui.

Vytautas TAUTVAIŠAS, LPKTS Švenčionių filialo pirmininkas

Liepos 22 d. (šeštadienį)
Vižaidų k., Šeimenos sen., Vilkaviškio r., bus šventinamas paminklas Vytautui Gavėnui-Vampyrui ir jo bendražygiam. 10 val. šv. Mišios Vilkaviškio katedroje. 12 val. popietė Vilkaviškio parapijos salėje.

Liepos 29 d. (šeštadienį)
14 val. Anykščių r. Traupio miestelyje bus atidengtas istorinis paminklas 1947 m. žuvusiesiems už Lietuvos laisvę.

minklą. Padėsime gelių iš tremties negrūsiems bei Anapilin išėjusiems rukiečiams. Nuo mūsų visų valios ir ryžto priklausys, ar įamžinsime žuvusio dvidešimtmecio Rukų kaimo jaunuolio Algirdo Masio atminimą... Keliausime į Rukus, aplankysime senąją mokyklą bei linksmintės.

Kviečiame visus buvusius Rukų pradinės mokyklos mokinius ir mokytojus į 85-ąjį šios mokyklos gimtadienį.

Pasiūlymus ir pageidavimus siūskite Algirdui Kamantauskui, Radviliškis, Dariaus ir Girėno g. 4-20; tel. 8 68630 914 arba Kėdainių Mikalojaus Daukšos bibliotekos kraštotyros sektorui, Didžiosios rinkos a. 11, Kėdainiai; tel. (8 347) 55 643.

Algirdas KAMANTAUSKAS

ILSÉKITĖS RAMYBĘJE

Vladas Molis 1931–2006

Gimė Barčių k., Varėnos r., ūkininkų šeimoje. Anksti neteko motinos. 1948 m. su tėvu buvo ištremtas į Krasnojarsko sr. Mansko r. Malyj Unguto gyv. Dirbo miško ruošos darbus. Į Lietuvą grįžo 1959 m. Gimtinės sodybą rado sunaikintą, apsigyveno Valkininkų geležinkelio stoties gyvenvietėje. Dirbo Valkininkų sanatorijoje "Pušelė" vairuotoju. Sukūrė šeimą, užaugino dvi dukteris. Nuo 1990 m. buvo aktyvus LPKTS Varėnos sk. narys.

Palaidotas naujosiose Valkininkų geležinkelio stoties kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukteris, giminės ir artimuosius.

LPKTS Varėnos filialas

Juozas Račkauskas 1929–2006

Gimė Alytaus aps. Poteronių k. Nuo ankstyvos jaunystės įsitraukė į partizanų veiklą, buvo ryšininkas ir kovotojas, vykdė partizanų vadų pavestas užduotis. 1948 m. suimtas ir "troikos" nuteistas mirties bausme, kuri buvo pakeista į 25 m. laisvės atėmimo. Į Lietuvą grįžo po 13 kalėjimuose praleistų metų. Dalyva vo Sajūdžio veikloje.

Palaidotas Kretingos senosiose kapinėse.

Žmona ir sesuo su šeima

Elena Gausmanienė 1917–2006

Gimė Šiaulių aps. Medsėdų k. ūkininkų šeimoje, kurioje augo septynios seserys. Elenos vyras buvo partizanas, ji – ryšininkė. Už tai nuteista 10 metų laisvės atėmimo. Kalėjo įvairiuose lageriuose. Po bausmės atlirkimo buvo ištremta į Krasnojarsko kr. 1960 m. grįžo į Lietuvą. Aktyviai įsitraukė į Lietuvos Atgimimo veiklą. Nuo pat įsikūrimo buvo LPKTS narė.

Palaidota senosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, giminės ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Fulgentas Buitvydas 1936–2006

Gimė Anykščių r. Vilkabrukių k. ūkininkų šeimoje. Anksti neteko tėvo – Laisvės kovotojo. 1948 m. kartu su motina ir broliu buvo ištremta į Irkutsko sr. Bolšaja Rečkos gyvenvietę. Ten vedė tremtinę, gimė sūnus ir duktė. Šeima reabilituota 1957 m., į Lietuvą grįžo 1962 m. Apsigyveno Kretingoje. Ten dirbo iki pensijos.

Palaidotas senosiose Kretingos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Kretingos skyrius

Marytė Magdė Borisiene 1942–2006

Gimė Gudelių aps. Skersabalių k. 1945 m. su tėvais buvo ištremta į Sverdlovsko sritį. Tremtyje sukūrė šeimą. Į Lietuvą grįžo 1961 m. Užaugino penkis vaikus.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičiūtė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdvies.lt , LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3640. Užs. Nr.1244

Kaina 1,20 Lt